

Погоджено
педагогічною радою
протокол № 1 від 30.08.2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

спеціалізованої школи I ступеня № 244

Людмила МУСІЄНКО

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
спеціалізованої школи I ступеня № 244
Оболонського району м.Києва
на 2023-2024 н.р.
для 1-4 кл.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Організація освітнього процесу в школі протягом 2023-2024 н.р. здійснюватиметься відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України № 782 від 28 липня 2023 р. «По початок навчального року під час воєнного стану в Україні», листа ДОН № 063-3877 від 23.08.2023 «Про організацію освітнього процесу та структуру 2023-2024 н.р.», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа на період до 2029 року», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), Методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 № 563, Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти, Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2022 р. № 521 оновлено типові освітні програми для 1–2 та 3–4 класів. Оновлені типові освітні програми затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08. 2022 р. № 743.

У 2023-2024 н.р. освітня програма сш I ст. № 244 розроблена на основі: типової освітньої програми для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко.

Навчальні заняття у школі організуються за семестровою системою:

I семестр з 01.09.2023 по 22.12.2023

Осінні канікули з 23.10.2023 по 29.10.2023

Зимові канікули з 23.12.2023 по 07.01.2024

II семестр з 08.01.2024 по 31.05.2024

Весняні канікули з 25.03.2024 по 31.03.2024

Останній дзвоник – 31 травня 2024 р.

З метою подолання освітніх втрат і розривів до 28 червня 2024 р. планується проведення компенсаторних занять для учнів школи.

Відповідно до освітньої програми складено навчальний план, який зорієнтовано на роботу школи за 5-денним навчальним тижнем.

Тривалість уроків у школі становить: у перших класах – 35 хвилин, у других – четвертих класах – 40 хвилин.

Для реалізації Типової освітньої програми для учнів 1-2; 3-4 класів розроблено навчальний план.

Навчальний план для учнів 1-2 класів

Назва освітньої галузі	Класи	Кількість годин на рік	
		1 кл. А	2 кл. А
<i>Інваріантний складник</i>			
Українська мова. Навчання грамоти.		7	
Українська мова.		-	3,5
Читання.		-	3,5
Іноземна мова (англійська мова)		2+1	3+1
Математика		4	4
Я досліджую світ		3	3
Дизайн і технології		1	1
Інформатика		-	1
Мистецтво		2	2
Фізична культура		3	3
Усього		20+3	22+3
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		20	22
Кількість навчальних годин на тиждень що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)		23	25

Навчальний план для учнів 3-4 класів

Назва освітньої галузі	Класи	Кількість годин на рік	
		3 кл. А, Б, В	4 кл. А, Б
<i>Інваріантний складник</i>			
Українська мова		3,5	3,5
Літературне читання		3,5	3,5
Іноземна мова (англійська мова)		3+1	3+1
Математика		4+1	4+1
Я досліджую світ		3	3
Дизайн і технології		1	1
Інформатика		1	1
Мистецтво		2	2
Фізична культура		3	3
Усього		23+3	23+3
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		23	23
Кількість навчальних годин на тиждень що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)		26	26

Години з фізичної культури освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» в 1–4-х класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Реалізацію типових освітніх програм для 1-2, 3-4 класів школи забезпечують підручники з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Назва підручника	Автор
1 клас	
Українська мова. Буквар (I ч.)	Кравцова Н.М.
Українська мова. Буквар (II ч.)	Кравцова Н.М.
Я досліджую світ (I ч.)	Воронцова Т.В.
Я досліджую світ (II ч.)	Воронцова Т.В.
Мистецтво	Лобова О.В.
Англійська мова	Пухта Г., Гернгрос Г.
2 клас	
Мистецтво	Лобова О.В.
Укр мова та чит, I ч.	Кравцова Н.М.
Укр мова та чит, II ч.	Кравцова Н.М.
Я досліджую світ, I ч.	Гільберг Т.Г.
Я досліджую світ, II ч.	Гільберг Т.Г.
Англійська мова	Пухта Г., Гернгрос Г.
3 клас	
Українська мова та читання, I ч.	Кравцова Н.М.
Українська мова та читання, II ч.	Кравцова Н.М.
Я досліджую світ, I ч.	Гільберг Т.Г.
Я досліджую світ, II ч.	Гільберг Т.Г.
Мистецтво	Лемешева Н.А.
Англійська мова	Пухта Г., Гернгрос Г.
4 клас	
Українська мова та читання, I ч.	Кравцова Н.М.
Українська мова та читання, II ч.	Савчук А.С.
Я досліджую світ, I ч.	Гільберг Т.Г.
Я досліджую світ, II ч.	Гільберг Т.Г.
Інформатика	Ломаковська Г.В.
Мистецтво	Лемешева Н.А.
Англійська мова	Пухта Г., Гернгрос Г.

У 2023/2024 навчальному році освітній процес у 1–4-х класах спрямовано на реалізацію Державного стандарту початкової освіти з урахуванням викликів воєнного стану в Україні. Пріоритетності набуває організаційне забезпечення таких напрямів освітньої діяльності:

– організація освітнього процесу у цьому навчальному році буде проводитись в очній формі навчання, дистанційній з елементами дистанційних технологій та сімейної. Пріоритет буде надаватись очній формі навчання;

– підвищення результатів навчання учнів 1-4 класів засобами компетентнісно орієнтованого навчання на засадах індивідуального й диференційованого підходів;

- посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції;
- посилення заходів безпеки життєдіяльності, створення безпечного освітнього середовища;
- психологічний супровід освітнього процесу в умовах воєнного часу.

Відповідно до пункту 1 статті 54 Закону України «Про освіту» щодо прав і обов'язків педагогічних працівників в організації освітнього процесу педагогічні працівники, які здійснюють освітню діяльність, реалізують право на академічну свободу, у тому числі свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, право на вільний вибір форм, методів і засобів навчання, освітніх методик і технологій, насамперед методик компетентнісного навчання відповідно до освітньої програми школи.

Фактичне виконання навчальної програми фіксується у Класному е-журналі відповідно до Методичних рекомендацій щодо заповнення Класного е-журналу учнів початкових класів Нової української школи, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02.09.2020 № 1096. Запропоновані рекомендації стосуються структурування Класного журналу (розподілу сторінок між предметами вивчення та інтегрованими курсами), фіксації змісту та форм фактично проведених уроків. Фіксацію результатів оцінювання навчальних досягнень учнів учителі здійснюють відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813, та роз'яснень до них, викладених у цьому документі в окремому розділі.

2. ДІАГНОСТУВАННЯ НАВЧЕНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 2-4 КЛАСІВ НА ПОЧАТКУ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Враховуючи реалії воєнного стану, те, що частина учнів протягом минулого року навчалась за кордоном, а учні, які залишились в Україні, частина з яких навчались очно, а частина – дистанційно, виникли розриви та втрати в освітньому процесі. З огляду на зазначені обставини виникає потреба в перші тижні навчального року діагностувати стан засвоєння учнями 2, 3 і 4 класів навчального матеріалу попереднього класу. Це дозволить з'ясувати навченість учнів, а також допоможе визначити оптимальні умови для планування й організації подальшого освітнього процесу.

У шкільній практиці навченість розглядають як сприйнятливність учнів до засвоєння нового змісту і їхню готовність до переходу на нові рівні розвитку. Це результат попереднього навчання й основа для формування майбутніх навчальних досягнень.

Діагностування навченості учнів на початку навчального року можна здійснюватися за допомогою різних методів і засобів. У чинних реаліях рекомендується використати метод вивчення продуктів навчальної діяльності, які можуть засвідчити учні в письмових, графічних, творчих роботах, малюнках, кресленнях, нотатках про спостереження і враження тощо. Вони допоможуть зібрати необхідні відомості про досягнутий на попередньому етапі навчання рівень залишкових результатів, тобто того обсягу змісту освіти, який прогнозовано мав увійти до навчального досвіду учнів після вивчення попереднього блоку, і буде достатнім для опрацювання наступного навчального блоку. Окрім того, для з'ясування залишкових результатів можна протягом перших двох тижнів навчання пропонувати учням діагностувальні завдання з української мови та читання, математики, курсу «Я досліджую світ», які гармонійно влітаються в систему навчальних завдань уроку й укладені на суттєвому для подальшого навчання матеріалі.

До визначальних результатів навчання з **української мови та читання** належать пріоритетні для розвитку учнів засоби різних видів мовленнєвої діяльності, окреслені нормативними документами (Державним стандартом, типовими освітніми програмами тощо). Саме тому діагностику націлюють передусім на виявлення рівня сформованості умінь з різних видів мовленнєвої діяльності, заразом ураховуючи логічну послідовність, лексичну і граматичну правильність мовленнєвих висловлювань учнів, які є показниками практичного застосування опанованих знань із мовної теорії.

Дослідження навченості учнів з **математики** вдовольняється переважно базовим змістом, пов'язаним із функціональними знаннями, вміннями та навичками, які мали б увійти до навчального досвіду учнів на попередньому етапі навчання. Завдання можуть охоплювати результативні компоненти змістових ліній курсу, як-то: знання з нумерації чисел, обчислювальні навички, уміння розв'язувати задачі, уміння вимірювати величини, уміння розв'язувати рівняння, практичні уміння роботи з даними тощо. Це має бути той обсяг змісту навчання, який остаточно формується в попередній рік вивчення предмета й активно використовується для подальшого розвитку математичної діяльності.

Орієнтирами освітніх результатів засвоєння змісту інтегрованого курсу «**Я досліджую світ**» є нормативні вимоги з освітніх галузей, які увійшли до інтегрованого курсу. Діагностувальні завдання передбачають використання різних видів вправ, практичних робіт та завдань дослідницького спрямування, які дозволять виявити очікувані результати навчання, що будуть присутніми для подальшого засвоєння змісту освіти.

Результати діагностування призначаються для використання вчителем під час планування своєї діяльності, вони не підлягають оприлюдненню поза межами класу.

Залежно від готовності здобувачів освіти оволодівати програмовим матеріалом учителі вносять зміни до календарно-тематичного плану: розширити (збільшити) тематичний блок «Повторення (за попередній рік)» для подолання виявлених утруднень і відповідно стиснути програмовий матеріал, який має вивчатися; продовжити опрацьовувати нові тематичні блоки, але перші 1-2-3 уроки (виділені на опрацювання теми) присвячувати повторенню тих тем попереднього класу, на яких базується вивчення нової теми тощо. Календарно-тематичний план протягом навчального року може змінюватися залежно від результатів навчального поступу учнів, тому документ може містити позначки, правки тощо, адже призначення календарно-тематичного плану - орієнтувати вчителя в послідовності розгортання програмового змісту, забезпечуючи при цьому цілісність і системність його опрацювання. Діагностування результатів навчання, зокрема діагностування залишкових результатів навчання на початку навчального року є інструментом визначення цих орієнтирів.

3. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 1-4 КЛ. В НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

В умовах реалізації компетентісно орієнтованого освітнього процесу оцінювання результатів навчання здобувачів освіти є визначальним його компонентом. Результати оцінювальної діяльності учасників освітнього процесу зумовлюють вибір змісту, форм і методів уміння та навчання, коригування темпу опанування уміннями і навичками, визначеними освітньою програмою школи та є інструментом реалізації індивідуального підходу в освітньому процесі.

У 2023/2024 навчальному році оцінювальну діяльність вчителів школи здійснюють відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813. Методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 № 563.

Вибір форм, способів, видів оцінювання залежить від дидактичної мети, етапу опанування програмовим матеріалом, особливостей змісту предмета вивчення, інтегрованого курсу, навчальних можливостей здобувачів освіти.

Результат оцінювання навчальних досягнень учнів 1–2 класів виражаємо вербальною оцінкою (оцінювальним судженням). У 3–4 класах використовуємо рівневу оцінку, яка є оцінювальним судженням із зазначенням рівня результату навчання.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Показниками досягнення очікуваних результатів навчання є характеристика відповідних навчальних дій, які здійснює учень під час виконання навчального завдання (усно, письмово, практично). Така узагальнена характеристика запропонована в Орієнтовній рамці оцінювання результатів навчання здобувачів

початкової освіти (наказ МОН України від 13.07.2021 № 813). Рамка побудована з урахуванням рівнів реалізації навчальної діяльності та характеристик знаннєвого, діяльнісного, мотиваційно-ціннісного складників компетентності.

Для виконання навчальних дій **на продуктивно-творчому рівні** знаннєвому складнику компетентності мають бути притаманні такі ознаки якості: фактичне знання предмета, необхідне для виконання завдання, і знання способу дії (далі – знання), а також їх дієвість, гнучкість, міцність, повнота, глибина, узагальненість, системність; **на продуктивному рівні** – дієвість, повнота, міцність знань, з можливими випадками поодиноких помилок, які учень може виправити і пояснити самостійно або за орієнтиром; **на репродуктивному рівні** – дієвість знань, що проявляється лише з опорою на зразок, пам'ятку щодо способу дії, з випадками помилок, які учень виправляє з допомогою вчителя / іншого учня, але утруднюється пояснити; **на рівні розпізнавання** об'єкта вивчення, копіювання зразка – дієвість знань проявляється лише під безпосереднім керівництвом учителя.

Здійснення формувального оцінювання передбачає визначення/обговорення разом з учнями критеріїв оцінювання. Учасники освітнього процесу їх можуть визначати для оцінювання окремого навчального завдання, для оцінювання комплексу навчальних завдань. Критерії залежать від навчальної ситуації й дидактичної доцільності. Важливо, щоб учні усвідомлювали їх сутність. Ураховуючи вікові психологічні особливості учнів 1–4 класів, їм пропонуємо для обговорення та самооцінювання критерії, що стосуються: цікавості навчального завдання, його посильності, відомості (впізнаваності) способу дії, самостійності виконання, правильності способу дії, правильності отриманого результату, задоволеності роботою. Акцентування уваги на цікавості навчання, задоволеності роботою сприяє формуванню мотиваційно-ціннісного складника компетентності. Визначення посильності навчального завдання актуалізує рефлексивні уміння, вчить виявляти: що я знаю і що потрібно ще дізнатися для виконання завдання; впливає на розвиток впевненості у власних силах/можливостях тощо. Радимо для одного навчального завдання/комплексу завдань обирати 1-2 ознаки для визначення критерію. Вибір спрямовується учителем і залежить від етапу формування умінь, які активізуються певним навчальним завданням. На початку формування умінь власну роботу пропонується оцінювати за цікавістю завдання, його посильністю. На завершальному етапі формування умінь доцільно оцінювати завдання за правильністю використаного способу дії, правильністю отриманого результату. Для оцінювання правильності виконання завдання учням пропонують візуальний зразок, або оголошують правильну відповідь.

Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти призначена для **формулювання оцінювальних суджень стосовно сформованості конкретних умінь**, що відповідають очікуваним результатам, визначеним в освітній програмі. Очікувані результати на практиці виявляються в діях під час виконання навчального завдання / комплексу навчальних завдань у конкретно визначений час чи протягом певного періоду. До прикладу, оцінювальне судження щодо сформованості умінь «визначає фактичний зміст, тему, основну думку, пояснює причиново-наслідкові зв'язки сприйнятого на слух висловлення, уточнює інформацію, ставить доцільні запитання» (свідectво досягнень учнів 3-4 класів) можна сформулювати на основі виконання учнями комплексу навчальних завдань неодноразово, протягом певного періоду, який охоплює блок /серію уроків/занять. Таке оцінювальне судження виражатиме підсумкову оцінку, сформовану на основі узагальнення отриманих раніше результатів оцінювання. Водночас умінь «визначає фактичний зміст» можна оцінити у конкретно визначений час за результатами виконання певного навчального завдання у межах одного заняття. У такому випадку оцінювання матиме формувальний характер. А на завершальному етапі навчання результат формувального оцінювання, зафіксований на носії зворотного зв'язку, може бути основою для підсумкового оцінювання.

Оскільки формувальне оцінювання передбачає постійний зворотний зв'язок між учасниками освітнього процесу, його інструментами окрім усного/письмового оцінювального судження можуть бути невербальні засоби комунікації (сигнальні картки тощо).

Постійний зворотний зв'язок між учасниками освітнього процесу необхідний задля коригування руху здобувачів освіти освітньою траєкторією з урахуванням досягнутих результатів навчання. Він триває безперервно через рівноправний діалог між учнем / ученицею та вчителем, між учнями. Здійснюють його зазвичай за схемою: самооцінювання–взаємооцінювання– оцінювання вчителя.

Оцінювання забезпечуватиме цілісність освітнього процесу, якщо його результати будуть враховані в доборі змісту, форм і методів роботи для кожного уроку / заняття. Також важливо формувати в учнів уміння аналізувати власну роботу, власні навчальні досягнення, відповідно визначати для себе подальші завдання: Що я можу? Що мені потрібно зробити, щоб я зміг? Що я зроблю для досягнення результату? Робота за результатами оцінювання (самооцінювання/взаємооцінювання) повинна мати місце на кожному уроці.

Результати оцінювання учасники освітнього процесу виражають у формі оцінювального судження усно, водночас учитель – як усно, так і письмово. Зразки можливих оцінювальних суджень учителя представлені в Методичних рекомендаціях (наказ МОН України від 13.07.2021 № 813). В оцінювальному судженні вчителі розкривають прогрес учнів та поради щодо покращення роботи, подолання утруднень у досягненні очікуваних результатів навчання, за їх наявності.

Оцінювальне судження вчителя слугує зразком для наступних оцінювальних суджень учнів під час самооцінювання і взаємооцінювання.

Письмово оцінювальне судження учитель фіксує у робочих зошитах учнів, навчальних посібниках з друкованою основою, у зошитах для діагностувальних робіт, на інших носіях зворотного зв'язку з учнями / батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо). Оцінювальне судження щодо виконання усних, практичних навчальних завдань учитель може зафіксувати у робочому зошиті з того предмета, на уроці з якого завдання виконувалося, або на іншому носії зворотного зв'язку з учнями/батьками.

Оцінювальне судження має бути чітким, конкретним, лаконічним, конструктивним щодо подальших дій учня, записаним з дотриманням культури писемного мовлення. Для щоденної перевірки робіт учнів учитель може домовитись з ними про умовні позначення показників якості виконаного завдання (до прикладу: + - правильно; с – самостійно, сп – самостійно з пам'яткою, д – з допомогою тощо), які радимо позначати на полі біля завдання. Такі позначення пропонуємо використовувати як для самооцінювання/взаємооцінювання, так і для оцінювання учителем. Однак позначення не повинні замінювати бальну оцінку (чи співвідноситися з нею) та зумовлювати диференціацію учнів за навчальними можливостями. Позначення фіксують біля окремих завдань. У кінці роботи записують коротке оцінювальне судження з орієнтирами щодо покращення результатів.

Також, керуючись правом на автономію у виборі змісту, форм і методів роботи, учитель може використовувати самостійно визначені / розроблені способи фіксації зворотного зв'язку з учнями. При цьому важливим є забезпечення ефективності процесу оцінювання задля досягнення очікуваних результатів учнями.

Учитель перевіряє кожен урок учня як у робочих зошитах, так і в навчальних посібниках з друкованою основою, а також діагностувальні роботи, роботи, виконані з допомогою технічних засобів навчання, роботи художньо-перетворювальної та проектної діяльності.

Зазначимо про важливість системної роботи щодо формування в учнів уміння опрацьовувати перевірені роботи, визначати місця утруднень, виправляти помилки і в подальшому уникати їх.

Систему тематичних діагностувальних робіт учитель планує і розробляє самостійно під час календарно-тематичного планування, керуючись вимогами освітньої програми, методичними рекомендаціями (наказ МОН від 13.07.2021 №813) щодо їх мети, орієнтовної кількості та видів перевірок, які протягом року повинні мати місце, обсягу навчальних завдань.

Об'єктивність, точність, конструктивність оцінювального судження щодо результатів навчання здобувачів освіти, а отже і дієвість зворотного зв'язку між

учасниками освітнього процесу зумовлені уміннями вчителя визначати за навчальним завданням передбачені ним навчальні дії та співвідносити ці дії з рівнями реалізації навчальної діяльності (що представлені в Орієнтовній рамці оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти). Комплекси навчальних завдань для діагностувальних робіт учитель добирає відповідно до очікуваних результатів навчальної програми, водночас з урахуванням готовності учнів їх виконати.

Зошити для діагностувальних робіт зберігаються у школі до кінця навчального року. Записи результатів оцінювання у зошитах для діагностувальних робіт учитель використовує під час підсумкового оцінювання і фіксації його результатів у свідоцтвах досягнень учнів.

У Класному журналі результати оцінювання діагностувальної роботи фіксуються відповідно до обраного з урахуванням рекомендацій обраної освітньої програми й затвердженого на засіданні серпневої педагогічної ради способу: вербальною (сформовано - ✓) або рівневою (В., Д., С., П.) оцінкою; у частині

«Зміст уроків» зазначають факт проведення роботи. Оскільки тематична діагностувальна робота може містити кілька видів перевірок, то на лівій сторінці класного журналу (так само і в електронному журналі) після дати зазначають вид перевірки (за потреби за правилами скорочення слів) та фіксують оцінку учня.

Батьки можуть ознайомитися з результатами виконання тематичних діагностувальних робіт учнів під час індивідуальних зустрічей з учителем, а за умов дистанційного навчання – через передачу в закритій мережі фото-, сканкопій робіт.

Для підсумкового оцінювання в кінці навчального року достатньо мати записи оцінювальних суджень у робочих зошитах, навчальних посібниках з друкованою основою (якщо такі використовуються), зошитах для діагностувальних робіт, носіях взаємозв'язку з батьками, у класному журналі. Дублювання оцінювальних суджень на інших носіях інформації (паперових / електронних), зокрема ведення учителем зошитів спостережень за результатами навчання кожного учня, вважаємо нераціональним використанням робочого часу. Водночас учитель має право вибору щодо способу і форми узагальнення результатів виконання тематичних діагностувальних робіт, що є необхідним для перегляду форм і методів навчання, коригування освітнього процесу з огляду на його удосконалення. Такі записи радимо робити у зшитку / теці з планами-конспектами уроків під час підготовки до уроку / заняття, призначеного для зворотного зв'язку щодо якості учіння за результатами виконання тематичної діагностувальної роботи. Узагальнення можуть містити інформацію про виявлені утруднення, групи учнів, які мають такі утруднення та шляхи подолання проблем, у тому числі перелік тем, які необхідно повторно опрацювати; за потреби учитель робить висновки про необхідність коригування темпу опрацювання програмового матеріалу і вносить зміни до календарно- тематичного плану, використовуючи задля цього резервний навчальний час, передбачений Державним стандартом початкової освіти. Узагальнена інформація про результати виконання тематичних діагностувальних робіт використовується для організації індивідуалізованої/диференційованої роботи з подолання виявлених утруднень та покращення результатів на наступному /наступних уроках/ заняттях.

Принципово важливим є не формальний факт фіксації результату оцінювання навчальних досягнень учнів, а спосіб донесення до учня сутності оцінювального судження та його функціональність щодо стимулювання й спрямування процесу учіння та забезпечення формування предметних і ключових компетентностей учнів.

Вчителям під час оцінювання навчальних досягнень учнів слід застосовувати індивідуальний підхід до кожного учня в найкращих інтересах дитини для дотримання її права на продовження здобуття освіти.